

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι επιπτώσεις του αναλφαβητισμού μπορούν να εντοπιστούν σε όλους του τομείς του ανθρώπινου βίου, ειδικότερα:

- Αδυναμία στην ασφαλή επιτέλεση βασικών καθημερινών διαδικασιών και λειτουργιών.
- Δυσχέρεια στην επικοινωνία σε συλλογικό και προσωπικό επίπεδο.
- Μειωμένη πολιτική και κοινωνική παρουσία.
- Εργασιακή στασιμότητα ή/και απώλεια δυνατότητας ανόδου.
- Δυσκολίες στη διαχείριση των οικονομικών.
- Απομάκρυνση από τα πολιτιστικά δρώμενα.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- Το χωρίο που εντοπίζεται ο ορισμός είναι: «Ο ορισμός ... καθημερινή τους ζωή».
- Το χωρίο που εντοπίζεται η διαίρεση είναι: «Μορφές ... ευάλωτες κοινωνικές ομάδες».

Επιλέγοντας τους δύο παραπάνω τρόπους ανάπτυξης ο συγγραφέας επιδιώκει να:

- οριοθετήσει την έννοια του αναλφαβητισμού, ώστε να διαμορφώσει, εξ αρχής, κοινό πλαίσιο αναφοράς με τους αναγνώστες,
- Καταγράψει τις κυριότερες μορφές του αναλφαβητισμού πληροφορώντας, παράλληλα, τους αναγνώστες για αυτές,
- εισάγει στο θέμα του αναλφαβητισμού που θα αναπτύξει· με την διαίρεση, στο τέλος της παραγράφου, προϊδεάζει για τη δομή του κειμένου που θα ακολουθήσει,
- ενισχύσει τη σαφήνεια.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

1. β
2. β
3. α
4. γ
5. δ

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

- Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- Γενικό πλαίσιο: Ο δάσκαλος έχει υιοθετήσει μία στάση ζωής η οποία είναι αμετάβλητη και προκαθορισμένη «η ζωή απαιτεί μία τάξη». Ειδικότερα:
 - Εκφράζεται μια διαφορετική αντίληψη για την κοινωνική θέση των δύο φύλων: του αγοριού για τη διαδοχή/συνέχεια της οικογένειας «δεύτερος γιος για το όνομα δεν ήτανε και λίγο» και του κοριτσιού για τη δημιουργία της «ετοιμαζότανε ... από μικρή για γάμο».
 - Αυτό γίνεται ορατό ήδη από τη γέννηση, καθώς τα κορίτσια εξασκούσαν από νωρίς στην ανατροφή των μικρότερων αδελφών «να μάθουν ... παιδί», ειδικά όταν επρόκειτο για αγόρια για τα οποία «απαιτείται η μέγιστη προσοχή».
 - Δεν είχαν δικαίωμα για την επιλογή του συζύγου «έδωσε ... με προξενιό», αλλά και των διαδικασιών του γάμου τους «όρισε να γίνει του χρόνου ο γάμος».
 - Υπήρχε αυστηρός κώδικας συμπεριφοράς, τον οποίο διδασκόταν εντός της οικογενειακής εστίας «μαθαίνοντας υπακοή, σιωπή, τάξη, μαγείρεμα, συγύρισμα και άλλα».
 - Δεν είχαν δικαίωμα στη μόρφωση και, μάλιστα, «είχε βάρος στη συνείδησή του» το γεγονός ότι δίδαξε κάποια «λίγα γράμματα» στις γυναίκες του σπιτιού.
 - Η οικονομική κατάσταση δεν διαφοροποιεί την αντίληψη για την μόρφωση των εύπορων κοριτσιών τα οποία «πήγαιναν εσωτερικές στα πιο καλά σχολεία», εφόσον μετά τον γάμο τους «τα ξεχνούσαν όλα».

- Οι μαθητές/τριες, ανάλογα με τον βαθμό πρόσληψης του κειμένου, καλούνται να γράψουν τις σκέψεις τους προκάλεσε η ανάγνωση. Ενδεικτικά:
 - Το γεγονός ότι ο δάσκαλος, αν και μορφωμένος, δεν μπόρεσε να διαφοροποιηθεί από τις κυρίαρχες αντιλήψεις του 1878 στην Κρήτη.
 - Αντιθέτως, κάποιος μπορεί να αναφέρει ότι είναι ένα θετικό πρώτο βήμα, για να μορφωθούν τα κορίτσια, έστω και στο σπίτι.